

ХРОНІКА КУЛЬТУРНОГО ЖИТТЯ УКРАЇНИ

(оглядова довідка за матеріалами преси
та неопублікованими документами
за березень 2013 року)

Цього місяця у центрі уваги громадськості були заходи з відзначення 199-річчя та підготовки до святкування 200-річчя з дня народження Т. Шевченка. Так, у Національній опері України за підтримки Міністерства культури України відбувся урочистий вечір, у концертній програмі якого виступили народні артисти України М. Стеф'юк, С. Магера, Г. Агратіна, Національний заслужений академічний український народний хор ім. Г. Г. Верьовки, Національна заслужена академічна капела України „Думка”, Національний академічний оркестр народних інструментів України, Симфонічний оркестр Національної опери України та інші. У свою чергу, Київський національний університет культури і мистецтв підготував концерт „Ми – діти твої, Україно!” у Національному палаці мистецтв „Україна”. Студенти та викладачі Київського інституту музики ім. Р. Глієра в дев'ятнадцяте традиційно провели Фестиваль мистецтв „Шевченківський березень”, у програмі якого відбулися різноманітні концертні акції, заключною з яких став творчий звіт Київського інституту музики ім. Р. Глієра. У Київському міському будинку вчителя відбулася презентація факсимільного видання першого за хронологією із 4-х альбомів малюнків Т. Шевченка. А у Національній парламентській бібліотеці України спільно з Інститутом літератури ім. Т. Г. Шевченка Національної академії наук України у контексті бібліотечних Шевченкознавчих студій було представлено перші два із 6-ти томів „Шевченківської енциклопедії”. Тут же працювала книжкова виставка „Ми чуємо тебе, Кобзарю крізь століття...”. Експозиції також було розгорнуто: у виставковій залі „Хлібня” Національного заповідника „Софія Київська” – „Український краєвид” (твори українських живописців із фондів Національного музею Тараса Шевченка), у Національному музеї Тараса Шевченка – „Максиміліан Волошин і Тарас Шевченко” (акварелі двох митців) та „Несподіваний Шевченко” (портрети поета різних авторів й унікальний альбом рисунків та фольклорних записів Т. Шевченка за 1848–1850 роки).

У регіонах України в рамках Шевченківських днів відбулися: II Всеукраїнський конкурс-фестиваль „Хортицький кобзар” за участю 47 бандуристів (вокалістів та інструменталістів) віком від 8 до 16 років з 12 областей – у Запоріжжі; перший мистецький фестиваль „Шлях до Тараса”, в рамках якого свої таланти продемонстрували юні співаки, танцюристи, актори, художники і майстри художнього слова – у Черкасах; урочисте відкриття краєзнавчо-мистецької акції „Шевченковими шляхами Черкащини”, мета якої – підготовка кожним з її учасників (район та місто) альбому з детальною ілюстрованою інформацією про життя свого краю в контексті запланованих та проведених ювілейних заходів – на території Національного заповідника „Батьківщина Тараса Шевченка” у с. Моринцях Черкаської області тощо.

Кульмінацією святкування стала церемонія вручення Національної премії України імені Тараса Шевченка за 2013 рік, яка вже традиційно пройшла у Шевченківському національному заповіднику у Каневі Черкаської області. Почесні відзнаки отримали режисер-постановник Д. Богомазов – за вистави „Гамлет”

В. Шекспіра Одеського академічного українського музично-драматичного театру ім. В. Василька, „Гості прийдуть опівночі” А. Міллера Київського академічного театру драми і комедії на лівому березі Дніпра та „Щуролов” О. Гріна Київського театру „Вільна сцена”; поет Л. Коваленко (Л. Горлач) – за книгу поезій „Знак розбитого ярма”; художник П. Печорний – за серію керамічних тарелів за мотивами творів Т. Шевченка.

14 березня у залі Національної спілки письменників України Київське єврейське культурно-просвітницьке товариство ім. Шолом-Алейхема до дня народження єврейського письменника і драматурга організувало літературно-музичний вечір „Між Тев’ених свічок горів мій вогонь...”. Програма, в якій прозвучала українська, російська та ідиш, об’єднала історію і сучасність, думки і голоси видатних особистостей: Б. Ступки, Б. Кауфман, С. Міхоелса, Леся Курбаса та сучасних українських літераторів, бардів. Серед учасників заходу – поет Г. Фалькович, С. Черепанов, І. Жук, Є. Черняхівський, Н. Висоцька, Т. Бобровський, І. Труфанова, Марина і Мішель Фальковичі.

Творчості українського композитора, народного артиста України й СРСР, лауреата Національної премії України імені Тараса Шевченка, Героя України О. Білаша, якому виповнилося б 82 роки, було присвячено вечір у Київському будинку вчителя. На ньому вперше було вручено Всеукраїнську творчу премію ім. О. Білаша, засновану Українським фондом культури та благодійним фондом ім. О. Білаша. Її лауреатами стали поет Д. Павличко, артист А. Мокренко та музикознавець М. Линник.

Ряд заходів було приурочено до 150-річчя від дня народження видатного вченого зі світовим ім’ям, першого президента Української академії наук В. Вернадського. Зокрема, у Києві, у Національній бібліотеці України, яка

носить його ім'я, встановлено скульптурне погруддя (скульптор – В. Федічев). У Національній парламентській бібліотеці України експонувалася книжкова виставка „Життя, присвячене науці”, де було представлено окремі видання й збірники наукових праць В. І. Вернадського, опубліковані щоденники, публіцистичні праці тощо. А діяльність вченого на Полтавщині висвітлювали матеріали експозиції „На шляху до ноосфери” у Полтавському краєзнавчому музеї, де можна було побачити рукописи, листи-автографи, прижиттєві наукові видання, інше.

До Міжнародного жіночого дня 8 Березня у Національній опері України відбувся урочистий концерт за участю чоловічого складу Національного заслуженого академічного ансамблю танцю України ім. Павла Вірського, квартету „Гетьман”, заслуженого артиста України В. Квасниці, солістів Національної опери України – братів Приймаків. З цієї ж нагоди вже традиційно було підбито підсумки міської конкурсної програми „Киянка року”. Нагороди отримали 14 переможниць, які зробили внесок у розвиток столиці. Численні заходи було організовано в областях України. Серед них – виставка Міжнародного салону-турне художньої фотографії „З любов'ю до Жінки” та обласний ярмарок „Що може жінка!” – у Чернігові; експозиція вітальних листівок 50–60-х років минулого століття, присвячених святу (влаштована завдяки співпраці обласної дирекції „Укрпошти” та колекціонерів), – у Донецьку тощо.

У Національному центрі ділового та культурного співробітництва „Український дім” під патронатом Асоціації благодійників України та Міжнародного благодійного фонду „Україна 3000” відбулася церемонія нагородження переможців і лауреатів конкурсу „Благодійна Україна”. Зокрема, у номінації „Інновації у благодійності” нагороджено оркестр Національного академічного українського драматичного театру ім. М. Заньковецької (Львів), який працює зі сліпими співаками-аматорами. Церемонії вручення передували благодійний аукціон, на який було виставлено близько 50 лотів: картини, мистецькі книги й журнали, вироби з гутного скла львівських майстрів тощо.

23 березня зі сцени Національного палацу мистецтв „Україна” вже у сімнадцяте пролунали імена нових володарів титулу „Людина року – 2012”. Зокрема, у номінації „Діяч мистецтв року” перемогла співачка, народна артистка України Ані Лорак.

21–22 березня у Дніпропетровську за підтримки Міністерства культури України та управління культури облдержадміністрації проходила Міжнародна конференція „Культурна політика: інструмент взаємодії влади і громадянського суспільства”. Захід провів Центр розвитку „Демократія через культуру”. У конференції взяли участь представники міських та обласних управлінь культури, громадських організацій та гості із-за кордону. Метою конференції було обговорення принципів і механізмів формування сучасної культурної політики на місцевому рівні.

Питання консолідації заради захисту традиційних духовних цінностей розглядали учасники Міжнародної науково-практичної конференції „Християнські цінності в житті суспільства і виклики сучасності, проблеми соціальної деформації”, яку організувала Запорізька єпархія Української православної церкви Московського патріархату. Участь в обговоренні взяли 100 представників з 24 регіонів України, а також гості з Росії та Білорусі, серед яких – спеціалісти в галузі богослов'я, релігієзнавства, соціології й психології.

Всеукраїнську науково-педагогічну конференцію „Творча спадщина А. Макаренка в контексті інноваційного розвитку освіти у XXI столітті” до 125-річчя з дня народження педагога і письменника проведено у Білопільлі Сумської області, де він народився. В її рамках науковці, керівники українських та російських вищих навчальних закладів, працівники загальноосвітніх, дошкільних, позашкільних та професійно-технічних закладів регіону відвідали музей педагога, а також побували у будинку, де пройшли його дитячі роки, та відкрили меморіальну дошку.

29 березня у приміщенні Хмельницького обласного науково-методичного центру культури і мистецтва відбувся круглий стіл з питання „Реалізація державної культурної політики на селі”. До обговорення було запрошено представників влади різних рівнів, органів місцевого самоврядування, обласних центрів народної творчості, бібліотек, будинків культури та сільських клубів, початкових мистецьких та вищих навчальних закладів культури області, громадських організацій та засобів масової інформації.

У Рівному вручено першу міську премію ім. У. Самчука. Її отримав рівненський письменник Є. Шморгун за книгу „Пітьма його не здолала”.

70 колишніх працівників сфери культури, мистецтва та засобів масової інформації Волині відзначено стипендіями облради та облдержадміністрації. Їх вручення відбувається вже 13 років поспіль. Серед нагороджених – народні артисти України: керівник академічного камерного оркестру Волинської філармонії „Кантабіле” Т. Рівець, співак В. Чепелюк, актриса обласного академічного музично-драматичного театру Л. Приходько та інші.

5 березня проведено чергове засідання колегії Міністерства культури України. Його учасники заслухали й обговорили питання: „Про формування Програми виробництва та розповсюдження національних фільмів на 2013/2014 роки (на підставі результатів четвертого конкурсного відбору)”;

„Про гранти Президента України молодим діячам у галузі театрального, музичного, образотворчого мистецтва, а також молодим письменникам і майстрам народного мистецтва для створення і реалізації творчих проєктів у 2013 році”;

„Про активізацію роботи Міністерства культури України у питанні повернення та реституції незаконно вивезених культурних цінностей у рамках діяльності змішаних українсько-німецької та українсько-польської комісій”;

„Про підсумки роботи наукових установ у 2012 році і затвердження Тематичного плану науково-дослідних та проєктно-конструкторських робіт Міністерства

культури України на 2013 рік”; «Про результати діяльності Державного підприємства „Газетно-журнальне видавництво”»; „Про удосконалення порядку відбору україномовних книг для поповнення фондів публічних бібліотек”.

19 березня в Національній філармонії України відбулося розширене засідання колегії Міністерства культури України. Головним питанням, що розглядалося під час засідання колегії, було „Про підсумки діяльності установ, підприємств і організацій галузі в 2012 році та завдання на 2013 рік”. Члени колегії та учасники заходу, зокрема, обговорили питання розвитку культурної галузі в регіонах, охорони культурної спадщини та стану музейної справи, розвитку та підтримки професійного мистецтва і мистецької освіти, нагальні питання розвитку вітчизняного кінематографа, збереження та популяризації народного мистецтва та інші.

ТЕАТРАЛЬНО-КОНЦЕРТНЕ ЖИТТЯ. 27 березня відзначено Міжнародний день театру. З нагоди свята у Національному академічному драматичному театрі ім. І. Франка традиційно відбулося вручення театральної премії „Київська пектораль”. На її здобуття було висунуто 87 вистав, запропонованих столичними театрами у 2012 році. Лауреатами премії стали: у номінації „краща драматична вистава” – „Опіскін. Фома!”, Київський академічний театр драми і комедії на лівому березі Дніпра, режисер О. Лісовець; „краща музична вистава” – „Перехрестя”, Національна опера України, режисер-постановник Р. Поклітару; „краща дитяча вистава” – „Дюймовочка”, Київський муніципальний академічний театр ляльок, режисер М. Урицький; „краща камерна вистава” – „Корабель не прийде”, Новий драматичний театр на Печерську, режисер О. Крижанівський; „краща режисерська робота” – О. Лісовець, „Опіскін. Фома!”, Київський академічний театр драми і комедії на лівому березі Дніпра; „краща чоловіча роль” – В. Кузнецов, „Лист Богу”, Київський академічний драматичний театр на Подолі; „краща жіноча роль” – Л. Паріс, „Елліни, етюди до трагедії „Аякс”, „Студія Паріс”; „краща чоловіча роль другого плану” – О. Стальчук, „Перехресні стежки”, Національний академічний драматичний театр ім. І. Франка; „краща жіноча роль другого плану” – К. Кістень, „Святою ніччю”, Новий драматичний театр на Печерську; „краще музичне оформлення вистави” – О. Курій та творчий склад вистави „Войцек. Карнавал плоті”, Київський академічний театр драми і комедії на лівому березі Дніпра; „краще пластичне вирішення вистави” – О. Семьошкіна, „Перехресні стежки”, „Сон смішної людини”, Національний академічний драматичний театр ім. І. Франка; „краща сценографія” – Б. Орлов, І. Рубашкін, „Корабель не прийде”, Новий драматичний театр на Печерську; „кращий акторський дебют” – А. Соловей, „Найлегший спосіб кинути палити”, спільний проект Національного центру ім. Леся Курбаса і театру „Відкритий погляд”.

14 березня, у день народження видатного артиста А. Бучми, театральною премією „Бронек”, заснованою його нащадками, відзначено 12 митців. Зокрема, режисера О. Лісовця та актора Л. Сомова („Опіскін. Фома!”, Київський академічний театр драми та комедії на лівому березі Дніпра), режисера Д. Богомазова, цьогорічного лауреата Національної премії України імені Тараса Шевченка та актора В. Лінецького („Карнавал плоті” за „Войцеком” Г. Бюхнера, Київський академічний театр драми та комедії на лівому березі Дніпра) та інші.

22 березня в Будинку-музеї Миколи Лисенка нагороджено лауреатів премії імені М. Лисенка 2013 року: композитора В. Стеценка – за творчі здобутки у жанрі хорової музики (на українські народні та духовні тексти); музикознавця Б. Сюту – за наукові праці 2006–2011 років; музикознавця Ю. Чекана – за праці 2007-2012 років та досягнення в педагогічній діяльності.

168 учасників, які представляли музично-освітні заклади України та зарубіжжя, з 27 по 31 березня виступили на V Міжнародному фестивалі-конкурсі гітарного мистецтва „ГітАс” у Києві, засновником і організатором якого є Національна всеукраїнська музична спілка. Крім конкурсних прослуховувань солістів-гітаристів та гітарних ансамблів за чотирма віковими категоріями (1-ша – до 10 років, 2-га – 11–13 років, 3-тя – 14–17 років, 4-та – від 18 років) програма фестивалю включала виставку сучасних і старовинних музичних інструментів та аксесуарів; творчі зустрічі з членами журі та концерт джазової гітарної музики гостя фестивалю, народного артиста України, композитора В. Титаренка.

У Києві та у Львові уперше у форматі бієнале нової музики відбувся XIII Міжнародний форум „Музика молодих”. Ця акція об’єднала композиторські майстер-класи „Course”, які було започатковано в Києві минулого року, лабораторію музичної критики „LAB” (лекцію на тему нової музики та її сприйняття) та 15 концертів за участю близько 70 музикантів.

Київський національний академічний театр оперети 16 березня став місцем проведення XII Міжнародного джазового фестивалю „Єдність”. Україну на ньому представляли піаніст, заслужений артист України В. Соляник, який виступив у складі колективу „Київ Арт Ансамбль” та вокальний секстет „ManSound”.

20 березня у Чернігові розпочався XIII Міжнародний фестиваль класичної музики „Сіверські музичні вечори”. Програму виступів його учасників було побудовано з творів російського композитора С. Рахманінова. Від України на фестиваль було запрошено фортепіанний дует: В. Руденка і М. Калугіну.

XI Міжнародний фестиваль майстрів мистецтв ім. С. Ріхтера та конкурс піаністів, що відбувся у його рамках, з 20 по 22 березня приймав Житомир. Учасниками творчого змагання піаністів були 22 виконавці з різних міст України та Білорусі. На фестивалі також виступили Чернівецький симфонічний

оркестр, Національний камерний оркестр „Київські солісти” та Національна заслужена академічна капела України „Думка”.

Девізом Міжнародного фестивалю „Органний собор – 2013”, який проводила Рівненська обласна філармонія, став вислів „Старовинній музиці – сучасний драйв!”. Вже традиційно на ньому виступили всесвітньо відомі музиканти з України та з-за кордону.

До 270-річчя від дня народження італійського композитора і віолончеліста Л. Боккеріні, 345-річчя французького композитора, органіста і клавесиніста Ф. Куперена та 335-річчя італійського композитора, скрипаля-віртуоза В. Вівальді Національний портал академічної музики „Music-review Ukraine” ініціював проведення упродовж березня-травня в містах України ювілейного концертного туру для вшанування видатних митців епохи бароко і класицизму. До мистецького проекту запрошено українських віолончелістів – львів'янина Я. Мигалю і киянина О. Пірієва. Проект розпочався 19 березня концертами у Тернополі, Чернівцях та Івано-Франківську разом з камерним оркестром „Garmonia Nobile”.

31 березня на сцені Національного палацу мистецтв „Україна” відбувся вечір пам'яті композитора, народного артиста України М. Мозгового. У концерті виступили: народні артисти України Ані Лорак, О. Пономарьов, заслужений артист України В. Павлік, переможниця I Всеукраїнського конкурсу молодих виконавців ім. М. Мозгового Г. Безрук, гурт „Друга ріка” та інші.

10 березня в Києві, у Міжнародному центрі культури та мистецтв, бенефісним гала-концертом „Тобі, любове моя!” відсвяткувала 20-річчя своєї творчої діяльності заслужена артистка України Н. Шелепницька.

Серію заходів до 60-річчя від дня народження американської співачки українського походження К. Цісик, розпочав 12 березня у Львівському національному академічному театрі опери та балету ім. С. Крушельницької благодійний гала-концерт за участю народної артистки України Н. Матвієнко, вокальної формації „Піккардійська терція”, переможця шоу „Голос країни” П. Табакова, лауреата міжнародних конкурсів В. Кудовби.

З нагоди 64-ї річниці з дня народження В. Івасюка у Львівському національному академічному театрі опери та балету ім. С. Крушельницької відбулася прем'єра мистецько-музичної події – „Проект Івасюк”. Пісні українського композитора прозвучали у новій інтерпретації Заслуженої академічної капели України „Трембіта” та зірок української сцени. Також глядачі ознайомилися з рідкісними записами та унікальними, не оприлюдненими раніше кадрами з архіву родини В. Івасюка. У травні „Проект Івасюк” буде представлено у столиці, а потім – в інших містах України.

Ювілейний гастрольний тур містами України з нагоди свого 60-річчя розпочав 10 березня народний артист України Т. Петриненко. Співак виступив

у Житомирі, Івано-Франківську, Львові та Дрогобичі Львівської області й Луцьку.

Театри Києва запросили на прем'єри вистав: Національний академічний драматичний ім. І. Франка – „Чайка” А. Чехова; „Перехресні стежки”

І. Франка; академічний драми і комедії на лівому березі Дніпра – „Дві дамочки у бік півночі” за однойменною п'єсою П. Нотта, „Войцек. Карнавал плоті” за п'єсою Г. Бюхнера „Войцек”; академічний Молодий – „Гоголь-моголь з двох яєць” за п'єсою М. Ердмана „Самовбивця”; академічний „Колесо” – „Приборкання норавливої” за однойменною п'єсою Францобеля (Ф.-С. Грібля).

У театрах України відбулися прем'єри вистав: у Донецькому національному академічному українському музично-драматичному – „Льовушка” за однойменним оповіданням А. Крима; у Черкаському академічному обласному українському музично-драматичному ім. Т. Шевченка – „Дванадцята ніч, або Що захочете” за мотивами комедії В. Шекспіра „Дванадцята ніч”; у Кіровоградському академічному українському обласному музично-драматичному ім. М. Кропивницького – „Сорочинський ярмарок” за М. Гоголем; в Закарпатському обласному державному українському музично-драматичному ім. братів Юрія-Августина та Євгена Шерегіїв – „Майне лібе Віра” за однойменною п'єсою О. Гавроша.

У столичному видавництві „Мистецтво” вийшов друком фотоальбом „Дмитро Гнатюк. Зоряний шлях”, випущений у рамках національної програми „Українська книга”. Видання стало своєрідним пошануванням заслуг українського оперного співака, театрального режисера і педагога, Героя України, народного артиста України Д. Гнатюка, якому 28 березня виповнилося 88 років.

ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО. З 21 до 25 березня у Центральному будинку художника за підтримки Національної спілки художників України проходила VI Міжнародна виставка-конкурс сучасного мистецтва „Український тиждень мистецтв” (Ukrainian Art Week) сезону „Весна – 2013”. На конкурс свої роботи у жанрах живопису, графіки, текстилю, скульптури, фотографії і декоративно-ужиткового мистецтва представили майже сто митців. Переможці отримали унікальну можливість презентувати себе на інших міжнародних майданчиках проекту. Паралельно з основною експозицією працювали 4 персональні виставки лауреатів „Українського тижня мистецтв” – О. Стерник, О. Ящук, О. Романенко та В. Бевзюка. Виставкову складову заходу доповнювали майстер-класи, які провели художники О. Ящук і Д. Олейн, скульптор, живописець, ілюстратор і графік Д. Гармаш та інші.

Оголошено результати бліц-конкурсу на кращий проект паркової скульптури на згадку про шведських уболівальників Чемпіонату Європи з футболу 2012 року. У церемонії взяв участь голова Київської міської державної

адміністрації О. Попов, який виступив ініціатором встановлення такого пам'ятника. Кращою з поміж 18-ти робіт від 12 творчих колективів скульпторів, художників та архітекторів, стала спільна робота К. Скретуцького та Ф. Баландіна з Києва. Скульптура, яку запропонували автори, уособлює об'єми цифр „одиниці” та „двійки”. Монумент буде забарвлено у жовті й блакитні кольори, які притаманні шведському та українському прапорам.

Під час святкування Міжнародного дня письменника, що вже другий рік поспіль організовує 3 березня у столиці благодійний фонд „Нові традиції”, презентовано проект пам'ятника книжці, який планують встановити у парку, що навпроти корпусу Інституту філології Київського національного університету ім. Т. Шевченка. Автором ідеї виступила українська дитяча художниця Е. Елліос, яка живе в Англії. Вона зобразила маленьку дівчинку, котра, всівшись на постамент із семи книг, захоплено читає восьму.

Товариство художників-карикуристів України напередодні Всесвітнього дня сміху організувало у Центральному будинку художника виставку „Карикатуристи України”. Незвичну експозицію – низку шаржів на знайомих більшості персон представили десятеро авторів, що співпрацюють переважно з журналом „Перець”. Автори цих малюнків – А. Василенко, О. Кохан, О. Смаль, В. Солонько, М. Капуста та ін.

Першому офіційному святкуванню Дня авторської ляльки, що відзначається 7 березня, громадське об'єднання лялькарів Києва присвятило виставку „Лялькові історії” у Державному музеї іграшки. Увазі відвідувачів тут запропонували понад 50 робіт, виконаних митцями з України та із-за кордону у різних стилях та з різноманітних матеріалів.

Протягом березня у Києві експонувалися виставки: у Центральному будинку художника – живопису Г. Кириленко-Бараннікової, робіт М. Яценко; у Національному художньому музеї України – графіки С. Конончука „Чорна кров”; у Національному Києво-Печерському історико-культурному заповіднику – мікромініатюр народного художника України М. Сядристого; у Музеї книги та друкарства України – графіки народного художника України, лауреата Національної премії України імені Тараса Шевченка С. Якутовича; у Національному музеї українського народного декоративного мистецтва – художнього текстилю М. Базак (Київ); у Музеї Гетьманства – живопису і графіки Г. Делієва „За межами сили тяжіння”, живопису Д. Губарева, робіт О. Шаталової-Солодкої; у **галереях:** „P.Art.Com” – живопису та графіки М. Трегуба (1943–1984) до 70-річчя від дня народження; „Парсуна” – робіт К. Дудник; „Мистецька збірка” – живопису О. Петрової „Радість садів”; „АВС-арт” – творів Ю. Герца (1931–2012); робіт родини Надеждіних (Кіровоград); „Bottega” – живопису і графіки художників „Відкритої групи”: Ю. Білея, А. Варги, П. Ковача, О. Перковського, Є. Самборського та інших, живопису А. Сидоренка; „Ательє

Карась” – творів В. Покиданця (Миколаїв), графіки і живопису В. Ралко „Поверхня”, робіт І. Пруденка (Дніпропетровськ); „РА” – графіки провідних українських художників.

У містах України було розгорнуто такі виставки: у Львові – творів народного художника України А. Бокотея „Скло Андрія Бокотея” до 75-річчя від дня народження, книжкової графіки І. Ключковської „Чорно-білий світ, у якому живе колір”, творів А. Слободяна „Зцілення духовністю”; у Сумах – картин заслуженого художника України О. Чередниченка „Від хвиль морських – до хвилювання”; у Рівному – картин місцевих художників „Весняний шепіт листя...”; в Луцьку – „Графіка, акварельний живопис Леоніда Неймарка” до 85-річчя від дня народження колишнього художника газети „Радянська Волинь” Л. Неймарка; у Тернополі – сакральних творів М. Кіцака; у Харкові – декоративного розпису заслужених майстрів народного мистецтва Т. і О. Вакуленків „Переплелись мистецтво і життя”; у Донецьку – виробів прикладного мистецтва В. Михальова; у Маріуполі Запорізької області – фоторобіт В. Оглобліна „Відрядження в один кінець”.

Відкрито: **скульптуру** українського майстра Д. Іва „У вас буде дитина” – у Києві; **меморіальні дошки** громадсько-політичному діячу Л. Горохівському до 70-річчя від дня народження – у Тернополі та заслуженому художнику України А. Мікєєву – у с. Кам’яний Брід Баранівського району Житомирської області.

У Рівному засновано міську мистецьку премію ім. Г. Косміаді (1886–1967), відомого художника та архітектора. Премію присуджуватимуть щороку до 24 березня – дня народження митця. Її першим лауреатом став рівненський живописець К. Литвин (посмертно).

КІНОМИСТЕЦТВО. З 22 по 26 березня в київських Будинку кіно та кінотеатрі „Кінопанорама” проходив X Міжнародний фестиваль документального кіно про права людини „Docudays. UA”. Представлені на нього стрічки змагалися у трьох конкурсах: docu/життя, docu/право, docu/коротко, а також за спеціальний приз від студентського журі. Традиційно організатори фестивалю вручили премію ім. А. Матросова – митця, який сприяв організації фестивалю минулих років. Її отримала дебютна вітчизняна стрічка – короткометражка О. Течинського „Сери та сеньйори”. Спеціальною подією в рамках фестивалю стала світова прем’єра та обговорення українського документального фільму-альманаху „Відкритий доступ”, що складається з 5-ти новел: „Межигір’я В. Тихого, „Афганець” Д. Коновалова, „Школа” С. Андрушка, „Дім з химерами” Ж. Довгич, „У кутку” Д. Тяжлова. А на закритті заходу глядачі побачили прем’єрний показ відреставрованої версії фільму Дзиги Вертова „Одинадцятий” (1928) у музичному супроводі А. Байбакова.

З 21 по 24 березня у столичному кінотеатрі „Київ” тривала ретроспектива найкращих картин за участю видатного польського актора театру та кіно З. Цибульського (1927–1967), який народився у с. Княже Снятинського району Івано-Франківської області. Глядачі переглянули такі стрічки: „Попіл і алмаз”, „Поїзд” („Загадковий пасажир”), „До побачення, до завтра” та „Збишек”.

1 березня виповнилося б 75 років від дня народження першого лауреата Державної премії України ім. О. Довженка (1995 рік), народного артиста України Б. Брондукова. З цієї нагоди у столичному Будинку кіно відбувся вечір пам’яті. Згадати митця прийшли його однокурсники, молодші колеги, викладачі.

Національна спілка кінематографістів України провела у столичному Будинку кіно круглий стіл „Українська історія: від роману до фільму”. Участь у ньому взяли українські режисери, письменники, кінокритики та журналісти.

МУЗЕЙНА СПРАВА. З 5 по 24 березня у Київському національному музеї російського мистецтва проходила виставка „Трієнале сценографії ім. Д. Лідера”. Нині її було присвячено пам’яті видатного майстра Д. Лідера, 95-річчя від дня народження якого відзначатимуть 8 травня. До експозиції входили твори як корифеїв-сценографів, так і сучасних художників театру, які представляли останні тенденції театраль-но-декораційного мистецтва різних театрів нашої країни.

З роботами найрізноманітніших напрямів і технік творчості 40 кримськотатарських майстрів декоративного мистецтва киян ознайомила виставка „Крим. Весна. Наврез”, влаштована творчим об’єднанням художників „Чатир-Даг” у Національному музеї мистецтв ім. Богдана і Варвари Ханенків.

„1913 годъ. Изъ Кіевской жизни” – так називалася експозиція у Музеї історії міста Києва, побудована на матеріалах з колекції Музею родини Шереметьєвих. Побачити побут та життя киян того часу давали можливість майже 1,5 тис. експонатів. Серед них – унікальні картографічні матеріали, вирізки з газет, різноманітні відзнаки та емблеми, одяг, гербовий посуд із дворянських сервізів, світлини, зроблені на фірмових бланках майстерень та аматорські, виконані самими киянами, на яких зображено київські ландшафти, а також події, що відбувалися під час I Всеросійської олімпіади.

У рамках авторського проекту І. Сіренко „Музичні журфікси у музеї М. Булгакова” у столичному Літературно-меморіальному музеї видатного російського письменника вже вдруге відбулася зустріч з композитором В. Сильвестровим. На вечорі прозвучали його 17 творів, які виконали співачка І. Галатенко та піаніст Р. Рєпка.

У Національному музеї-меморіалі жертв окупаційних режимів „Тюрма на Лонцького” (Львів) експонувалася документальна фотовиставка про деякі епізоди життя російського письменника, поета, громадського діяча, автора „Одного дня Івана Денисовича” й „Архипелага ГУЛАГ” О. Солженіцина та

російської мемуаристки Є. Гінзбург – авторки книжки спогадів „Крутой маршрут”, яку вважають одним із перших літературних творів, де розповідається про сталінські репресії. Це вже друге представлення фотографій – уперше експозицію „Епізоди: О. Солженіцин, Є. Гінзбург” рік тому демонстрували в Музеї сучасного образотворчого мистецтва російського міста Ростова-на-Дону. До 60-річчя смерті Сталіна куратор виставки, а це львів'янин І. Введенський, передав світлини до рідного міста. Виставка „Епізоди” – це дві серії фотознімків. Перша – авторства Ю. Белова, який фотографував Солженіцина під час виступів у серпні-вересні 1994 року після його повернення до Росії. Друга серія – це кілька фотосесій Є. Гінзбург, що їх у 1963–1965 роках у її львівській квартирі зробив фотограф О. Введенський, який товаришував із сином Є. Гінзбург – російським письменником-„шістдесятником” В. Аксьоновим. Виставка триватиме до 28 квітня.

До Національного музею у Львові ім. Андрея Шептицького передано архів поета, перекладача, літературознавця, художника та мистецтвознавця С. Гординського (1906–1993). 25 пакунків містять ескізи до монументальних розписів та мозаїк, рисунки, листи, чернетки статей, окремі видання з власної бібліотеки, прозірки та фотографії, а також колекцію медалей скульптора В. Масютіна. До збірки також входить монументальний графічний портрет митрополита А. Шептицького, виконаний О. Новаківським.

У Львівській національній галереї мистецтв поціновувачам творчості українського художника М. Глуценка було запропоновано всі наявні в її запасниках 38 картин. Тут же проходила виставка „Майстер Пінзель – легенда і реальність”, яка знайомила із скульптурами представника пізнього бароко і рококо, зачинателя львівської школи скульпторів І. Пінзеля. До цього експонати впродовж двох місяців перебували у паризькому Луврі.

У Дніпропетровському національному історичному музеї ім. Д. Яворницького вперше широкому загалу було презентовано понад 2 тисячі золотих і срібних пам'яток скіфської культури, прикладного мистецтва кінця V – початку III століття до н. е. з фондів Інституту археології Національної академії наук України. Виставлені раритети знайдено в царських курганах, де поховано скіфську знать. Здебільшого це речі періоду розквіту держави Велика Скіфія, центр якої був на Дніпропетровщині. Саме тут у кургані „Товста могила” археолог Б. Мозолевський знайшов знамениту золоту пектораль. На виставці експонувалася її позолочена копія (оригінал зберігається у Київському музеї коштовностей), зроблена 1976 року в Санкт-Петербурзі. Решта предметів – оригінальні, є й реконструйовані за допомогою різних елементів (одяг, головні убори, взуття скіфів). Це раритетні ювелірні прикраси, зразки одягу та озброєння, кінська зброя тощо.

У Волинському краєзнавчому музеї було відкрито виставку „Прихована історія: археологічні дослідження на городищі Володимира-Волинського. 2010–2012 роки”, яка стала своєрідним підсумком роботи археологів. Серед

представлених тут речей – давня зброя, знаряддя праці, а також знайдені у похованнях гребінці, дитячі іграшки, золоті монети. На відкритті виставки відвідувачам також було презентовано книгу С. Панишка та О. Златогорського „Археологічні дослідження на городищі Володимира-Волинського в 2010–2012 роках”.

Експозицію „Світ жінки Поділля” у Вінницькому краєзнавчому музеї склали майже 100 знімків з колекції музею, обласного архіву, педагогічного університету, з приватних та родинних збірок, а також фотографії сучасних майстрів. Проект здійснювався під патронатом благодійного фонду „Батьківська земля”. Автор ідеї та один з організаторів фотовиставки – фотохудожник і колекціонер Л. Дідур.

У літературному музеї ім. У. Самчука в Рівному з нагоди 108-ї річниці від дня народження українського письменника відбувся літературний вечір „Уласова свіча”, на якому було презентовано нові книжки з бібліотечки У. Самчука про його соратників – Х. Кононенко, О. Ольжича, Є. Маланюка.

Проблеми збереження історичної та архітектурної спадщини Чернігівщини обговорювали керівники музейних установ, історики, краєзнавці, діячі культури обласного центру за круглим столом, організованим Комітетом Верховної Ради з питань культури і духовності 26 березня в культурно-мистецькому центрі „Інтермеццо” у Чернігові.

БІБЛІОТЕЧНА СПРАВА. Наприкінці місяця в бібліотеках для дітей України традиційно проводиться Всеукраїнський тиждень дитячого читання. Цьогоріч 18 березня в Рівненському обласному театрі ляльок відбулося його урочисте відкриття. Упродовж тижня в книгозбірнях для дітей і учнів загальноосвітніх шкіл проводилися різноманітні літературні вікторини, зустрічі з письменниками, було розгорнуто ряд цікавих виставок.

У Костянтинівській центральній міській публічній бібліотеці ім. М. Горького Донецької області відбулася презентація спільного проекту газети „Голос України” та програми „Бібліоміст” („Глобальні бібліотеки – Україна”) „Інформація з необмеженим доступом”. Ним передбачено проведення щомісячних зустрічей із журналістами „Голосу України” у книгозбірнях Донецької області. Під час першої такої акції у Костянтинівці мешканці міста мали нагоду поставити свої запитання, підказати теми чи озвучити проблеми, які варто порушити на сторінках видання. У свою чергу, представники преси дізналися про нові можливості сучасної бібліотеки.

На Полтавщині з ініціативи громадської ради при облдержадміністрації стартував проект „Публічні бібліотеки – мости до електронного урядування”. Його метою є створення можливостей доступу до послуг електронного урядування місцевої та державної влади в бібліотеках області та залучення громадян до їх використання. Проект розраховано на 5 місяців. За цей час на базі Полтавської обласної універсальної наукової бібліотеки

ім. І. Котляревського буде проведено практичні тренінги для близько 80 працівників модернізованих бібліотек та різних груп населення області. Завдяки підвищенню кваліфікації бібліотекарі зможуть надавати фахові консультації користувачам електронних послуг у бібліотеках районних центрів, міст та сіл області.

Вручення книг з бібліотеки газети „День” відбулося у Волинській обласній бібліотеці для юнацтва. Їх отримали представники бібліотек для дорослих та усіх шкільних книгозбірень. Серію „Бронебійна публіцистика” представила І. Констаневич, проректор Східноєвропейського національного університету ім. Лесі Українки та заступник голови правління благодійного фонду „Новий Луцьк”.

Бібліотеками проведено заходи до: 310-річчя від дня народження російського поета В. Тредіаковського; 185-річчя від дня народження норвезького драматурга і поета Г. Ібсена; 175-річчя від дня народження італійського письменника Р. Джованьйолі; 150-річчя від дня народження російського поета, письменника, драматурга і публіциста Ф. Сологуба; 145-річчя від дня народження російського письменника М. Горького; 125-річчя від дня народження українського та російського педагога та письменника А. Макаренка; 125-річчя від дня народження української письменниці Н. Королеви; 110-річчя від дня народження української письменниці і перекладачки Н. Забіли; 100-річчя від дня народження українського письменника, лауреата Державної премії УРСР ім. Т. Г. Шевченка В. Козаченка; 100-річчя від дня народження російського поета, письменника і драматурга С. Міхалкова; 90-річчя від дня народження українського письменника М. Олійника.

АМАТОРСТВО. ПРОСВІТНИЦТВО. У багатьох містах України було відзначено Масляну. Святу проводів зими та зустрічі весни було присвячено різноманітні театралізовані дійства, концертні програми, ярмарки й виставки-продажі виробів декоративно-ужиткового мистецтва, сувенірів тощо. Зокрема, долучитися до святкування у столиці можна було відвідавши народні масові гуляння – на Майдані Незалежності, програму у Національному музеї народної архітектури та побуту України, ярмарок виробів українських майстрів, майстер-класи з вишивки, розпису, ткацтва – у Національному культурно-мистецькому та музейному комплексі „Мистецький арсенал” тощо.

У рамках „Українського тижня мистецтв” у Центральному будинку художника упродовж місяця за підтримки Національної спілки художників України тривав Всеукраїнський дитячо-молодіжний фестиваль мистецтв „Кубок України з художньої творчості – Асамблея мистецтв”. Мета проекту – презентувати широкому загалу творчі доробки юних талантів України, які оргкомітет публікує у міжнародному каталозі „New Faces in Arts” („Нові обличчя в мистецтві”), що виходить 4-ма європейськими мовами. У фестивалі

взяли участь художники, скульптори, фотографи, дизайнери і літератори – вихованці дошкільних і середніх загальноосвітніх закладів, учні студій, гуртків, творчі об'єднання дітей і підлітків та дитячо-юнацькі художні школи. Учасники змагалися у трьох вікових групах: молодша (до 9 років), середня (від 10 до 14 років) і старша (від 15 до 16 років включно). Арт-об'єкти, які набрали високі бали, відзначено преміями, призами, а їх автори отримали можливість стажування. Окрім показу арт-об'єктів молодих талантів, в рамках проекту проведено майстер-класи та презентації.

У Міжнародному виставковому центрі проходила виставка „Handmade-Expo”, де було представлено вишивку, ремесла, декор та інші вироби понад 150 учасників з України та із-за кордону. Вперше у рамках заходу було проведено окремих конкурс дитячої творчості „Арт Країна Kids”. Також відвідувачі могли взяти участь у благодійному аукціоні „Скринька добра”, який проводився спільно з благодійним фондом „Планета взаємодопомоги”. Зібрані кошти передадуть на створення реабілітаційного центру інвалідів-колясочників та дітей інвалідів „На рівних” у м. Бердичеві Житомирської області.

Фестиваль православної молоді зібрав у Донецьку понад 600 представників молодіжних організацій, творчих колективів Донецької, Дніпропетровської, Львівської, Волинської, Сумської областей. Зокрема, у Центрі слов'янської культури учасники ознайомилися із пам'ятником Кирилу та Мефодію, унікальним прорізним дзвоном, виготовленим на металургійному підприємстві та побачили спорудження нового храму. Сам центр цього дня став майданчиком для освітніх секцій, дискусій, майстер-класів та виставок. Співробітники закладу культури поділилися здобутками та досвідом, відповіли на численні запитання гостей, спільно попрацювали з юними талантами. Цікавість викликали роботи народного фотоклубу „Об'єктив”, народної студії образотворчого мистецтва „Спектр-акорд”, виставка вишитих ікон та інші експозиції.

Понад 30 молодих талантів Донецької області стали володарями першої премії „Творча молодь Донбасу”, заснованої з ініціативи Донецької обласної молодіжної громадської організації „Творча молодь Донбасу” за підтримки управління у справах сім'ї, молоді та міжнародних зв'язків Донецької міськради, управління у справах сім'ї та молоді Донецької облдержадміністрації, а також низки культурних закладів та організацій міста.

20 березня, у день народження гетьмана І. Мазепи, у рамках заходів із вшанування мецената-політика в Чернігові, у Борисоглібському соборі та на Валу, із концертною програмою виступив Академічний камерний хор ім. Д. Бортнянського Чернігівського обласного філармонійного центру фестивалів та концертних програм. Відзнаки і подарунки історикам, краєзнавцям, переможцям вікторин за активну участь у популяризації історії рідного краю вручив генеральний директор Національного архітектурно-історичного заповідника „Чернігів стародавній” А. Курданов. Отримав

відповідну нагороду і художник-скульптор Г. Єршов, автор пам'ятника І. Мазепі, встановленого 2009 року біля Чернігівського колегіуму на Валю. І. Мазепу вшанували і в колишній гетьманській столиці Батурині.

В актовій залі Франківської райдержадміністрації Львова презентовано унікальне 250-сторінкове видання 135-ти авторів з 475 світлинами – „Гуцульщина у Львові”. Книга містить відомості про знаних гуцулів-закарпатців, які мешкають у Львові, серед яких – скульптор Ю. Гав'юк, художник і дослідник мистецтва М. Козурак, хореограф В. Піпаш, поет В. Тимчук, лікар В. Рибак-Загоруйко та багато інших. Відкрив презентацію народний ансамбль пісні і танцю „Черемош” Львівського національного університету ім. І. Франка.

У Миколаївській центральній міській бібліотеці для дорослих ім. М. Кропивницького відбулася презентація книги „Судьбы евреев Николаевщины в период Великой Отечественной войны 1941–1945 годов”. У книзі зібрано великий масив документів, матеріалів, спогадів і досліджень про долю єврейського населення Миколаївської області у період Великої Вітчизняної

війни. Уперше публікуються повні списки євреїв – жертв акцій масового знищення, що проводилися німецько-румунськими окупантами на території Миколаївської області, в'язнів концтаборів і гетто, осіб, депортованих на примусові роботи, реєстр місць масових розстрілів євреїв на території Миколаївської області. Ініціатор видання книги та її головний редактор – керівник Миколаївського товариства єврейської культури М. Гольденберг.

8 березня в історичному музейному комплексі „Садиба П. Палласа”, розташованому у Ботанічному саду Таврійського національного університету ім. В. Вернадського у Сімферополі Автономної Республіки Крим, відбулося урочисте відкриття ремісничого містечка „Кузня щастя”, де збиратимуться майстри народної творчості, які об'єднуються в Ремісничій палаті Криму. Містечко слугуватиме центром для проведення зустрічей, майстер-класів, виставок, ярмарків, фестивалів. У відкритті містечка взяли участь кримські ковалі, гончарі, майстри плетіння, клуб народної ляльки, майстри з виготовлення виробів із срібла, клуби любителів історії, які займаються виготовленням лицарської зброї.

Протягом місяця експонувалися виставки самодіяльних митців: робіт дітей зі студії „Килимарство” Кіровоградського обласного центру дитячої та юнацької творчості – у Києві, у Фонді Леоніда Кучми „Україна”; аматорів пензля та народних майстрів „Передчуття любові” – у Каневі Черкаської області; вишитих робіт Клубу любителів вишивки, що діє при обласній громадській організації „Жіночі ініціативи”, а також майстерні народних ремесел „Обереги долі” спеціалізованої школи № 29 – у Сумах.

Матеріал підготувала

Наймушина Ю. М.,
редактор відділу наукового
аналізу і узагальнення
інформації

Комп'ютерне опрацювання та редагування *І. Г. Піленко*

Підписано до друку 24.04.2013. Обл.-вид. арк. 1,0. Б/т. Зам. 45. Безплатно

Ротапринт НПБ України, Київ-1, Грушевського, 1. Тел. 278–85–12